Az ifjúság mint célcsoport és az ifjúság körében végzett AIDS ellenes tevékenység értékelése, mint "sikertörténet" a XI. Nemzetközi AIDS Konferencián 1996 júliusában Vancouverben

Cikk: Simon Tamás dr. - (SOTE Orvostörténeti és Társadalomorvostani Intézet)

A Nemzeti AIDS Bizottság és az Egészségügyi Tudományos Tanács támogatásával volt alkalmam részt venni a címben említett kongresszuson. Kiutazásomat egyik feladatának tekintettem, hogy információkat gyűjtsek az ifjúság körében végzett AIDS elleni felvilágosítás nemzetközi gyakorlatáról azzal a céllal, hogy nemzetközi palettán helyezhessem el azokat az aktivitásokat, amelyeket Magyarországon is végzünk ezen a téren.

Az ifjúság témája a kongresszuson plenáris előadást nem kapott. Bár több plenáris előadó is említette, hogy az ifjúság körében végzendő AIDS megelőző munka alapvetően fontos, de ezek csak érintőleges említések voltak.

Az egyéb programokon sem szerepelt nagyon hangsúlyosan kiemelve az ifjúság kérdése, bár hétfőn délután egy igen érdekes vitafórum zajlott le a "peer-education" témakörben, melynek résztvevői Észak- és Dél Amerikát, Kelet-Ázsiát, Afrikát képviselték, a vitára azonban nem kaptak hivatalos meghívást sem a Közép- és Kelet-Európai országok, sem Ausztrália. Így, bár lebetőség volt hozzászólni a területtel kapcsolatban is, de megnevezett reprezentánst e régiókból a szervező bizottság nem ismert el. A vita és beszélgetés egyértelműen alátámasztotta, hogy a "hasonlóról" az információkat és az attitűd változásra való felszólítást környezetben fogadják el a célcsoport tagjai. Külön kiemelték, hogy a serdülők az a célcsoport, ahol ez az ismeretterjesztési forma lehet a legeredményesebb. Az elhangzott hozzászólások 15-20-30 ifjúsági kortárs-oktatót említettek, és az esetek többségében egy-két iskola, ill. egy vagy két város tapasztalatait elemezték. Felhethetően elkerülte a szervezők figyelmét, hogy Magyarországon 17 megyében több mint 1000 kiképzett kortárs-oktató dolgozik eredményesen. Ezt a hiányosságot hozzászólásommal pótoltam, és a vitavezető a végső értékelésében külön alátámasztotta, hogy azok a tapasztalatok, amelyeket magyarok egy egész ország lefedésében szereztünk, meghatározóak az iskolai-kortárs peer-education elfektivitásának értékelésében.

Egy külön előadást biztosítottak a "C" szekcióban az ifjúság körében végzett munka értékelésére, ez az előadás (Khaparde Bombay-ből), a legroszabb szociális helyzetű Bombay-i iskolások körében végzett felvilágosító munka értékeléséről szólt, és megállapította, hogy a különböző iskolai foglalkozásokba beépített - főleg a szexről és az ezzel kapcsolatos AIDS megelőzéséről szóló - ismeretek igen népszerűek voltak a diákok körében és ismeretek az aktivitások határára jelentősen változtak.

A továbbiakban a különböző, a témát érintő posztterek értékelésből levonható tanulságokról kívánok beszámolni.
A négy nap alatt bemutatott számos poszter közül 90 volt olyan, amelyik serdülők, középiskolások körében végzett munkáról számolt be, 18 általános iskolásokat célzott meg, 48 főiskolásokat és egyetemi hallgatókat. Ezek közül 54 olyan poszter volt amelynek szerzője nem csak azt mérte fel, hogy mit tud a célba vett populáció a betegségről vagy, hogy hogyan vizsonyul hozzá, hanem értékelték is e posztereken a különböző módszerek eredményességét, részben a tudás, részben az attitűd változás mérésével. 75 poszter számolt be a különböző kortárs-oktató programokról. E posztereknek túlnyomó többsége a "D" traktuson, a társadalmi aktivitások traktusán került bemutatásra, de 14 az epidemiológiai (C) traktus programjában szerepelt, ezek voltak azok, amelyekben nemcsak az aktivitásokat írták le, hanem értékelték a kortárs segítő munka eredményességét is.

Ez utóbbi 14 poszter szerzői között részben Észak-Amerikai (USA, Kanada), részben Afrikai és Dél-kelet Ázsiai szerzők szerepeltek, de büszkén kell megjegyeznem, hogy régiónkat, a Közép és Kelet-Európai régiót egy litván poszter mellett a magyarországi adatokat bemutató poszter is képviselte.

24 poszter foglalkozott az iskolán kívüli, utcagyerekek körében végzett AIDS prevenciával. E posztereknek jelentős többsége az utcai munkások akciójáról számolt be. Igen érdekes volt Ekstrand M. és munkatársai poszterre San Franciscoból, amely kontrol csoport bevonásával mutatta be a "peer-education" magas effektivitását a szexuális viselkedésével kapcsolatos ismeretek és gondolkodás változásában.

Az európai régió országainak AIDS prevenciós programjait értékelték Reinders és munkatársai a Hollandiai Egészségnevelési Intézetből, amely egyben a WHO Ifjúsági AIDS Prevenciós Kollaborációs Centruma.

E posztereen bemutatták, hogy el kell gondolkodni azon, hogy mást és mást tartanak fontosnak az AIDS prevenciós ismeretekből a serdülő fiúk és lányok. E poszter arra hívja fel a figyelmet, hogy azért kell értékelni az átadott ismeretek rögzítését, mert az néha nem azonos azzal, amit a szerzők elképzeltek.

Összefoglalva: Bár az ifjúság plenáris értékelésére nem bizonyult méltónak a XI. AIDS Világkongresszusra, mégis a bemutatott posztrek közül több mint 100 ezt a témát választotta, részben bemutatva a kérdéses korosztály ismeretesit és attitűdjeit a betegséggel és az érintettekkel, valamint az elkerülés lehetőségeivel kapcsolatban, de számos olyan poszter is bemutatásra került, amelyeken az akciók eredményességét értékelték.

A jövő az ifjúság AIDS ellenes felkészítésében egyértelműen az oktatásé, a felvilágosításé és a XI. AIDS Világkongresszus anyagaiban először értékelte mélységében a kortárs-oktató AIDS prevenciós munkát és azt eredményesnek és követendőnek tartja a jövőben is.